

PROGRAM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ W ARBORETUM BRAMY MORAWSKIEJ W RACIBORZU

Zajęcia terenowe „Cztery pory roku w Arboretum Bramy Morawskiej”

1. WIOSNA

Zajęcia pt. „Rośliny wczesnowiosenne lasu”

Uczniowie w czasie zajęć zapoznają się ze specyfiką aspektu wiosennego lasu oraz przystosowaniami roślin wczesnowiosennych, tzw. geofitów:

- wykorzystanie czasu, kiedy nie ma liści na drzewach i do runa leśnego dociera dużo światła,
- zamknięcie cyklu życiowego (kwitnienie, wydanie nasion) w okresie wiosennym,
- położenie organów przetrwalnikowych pod ziemią (przy tej okazji, jeśli uczniowie są starsi, zostaje poruszony temat klasyfikacji form życiowych roślin według systemu klasyfikacji Raunkiera),
- kłącze, cebula, bulwa a korzeń – podział geofitów.

Część gatunków geofitów rosnących w polskich lasach liściastych zostało umieszczonych w kolekcji bylin na terenie Zaczarowanego Ogrodu, dzięki czemu uczniowie będą mogli nauczyć się rozpoznawać podstawowe gatunki geofitów takich jak np. czosnek niedźwiedzi, zawilec gajowy, gwiazdnica wielkokwiatowa, kokoryczka wielkokwiatowa czy też ziarnopłon wiosenny. W czasie zajęć zostaje poruszony temat ochrony gatunkowej roślin- częściowej i całkowitej, zakazu niszczenia, zrywania roślin i zbierania ich części, jeśli są objęte ochroną.

2. LATO

Zajęcia pt. „Zbiorowiska leśne”

Uczniowie w czasie zajęć na ekologicznej ścieżce dydaktycznej zdobywają podstawowe wiadomości z ekologii lasu:

- warstwa runa, krzewów i drzew i zależności świetlne między nimi,
- rośliny jako baza pokarmowa dla zwierząt leśnych,
- wpływ czynników środowiskowych na typ zbiorowiska roślinnego: zwrócenie uwagi na bogatą sieć hydrologiczną Arboretum Bramy Morawskiej, która miała duże znaczenie dla mieszkańców Raciborza (w przeszłości całe miasto, a browar aż do lat 60-tych XX w.,

korzystało z wody z Potoku Liliowego), odwiedzenie Studni Książęcej i Studni na Cieku Paprociowym, których odrestaurowanie było dofinansowane ze środków WFOŚiGW,

- zbiorowiska leśne Polski, czyli różne typy lasów liściastych, iglastych i mieszanych.

Uczniowie ponadto dowiadują się, że najbardziej typowym zbiorowiskiem leśnym dla klimatu umiarkowanego jest grąd, który również na terenie Arboretum Bramy Morawskiej zajmuje procentowo największą powierzchnię. Odwiedzają też niewielki fragment łągu.

W kolekcji bylin Zaczarowanej Doliny uczniowie poznają gatunki runa leśnego, które są zdolne do wegetacji przy mniejszym natężeniu światła i wilgotności gleby, niż wiosną, np. konwalijka dwulistna, gajowiec żółty, barwinek pospolity, jastrzębiec leśny, sałatnik leśny.

3. JESIEŃ

Zajęcia pt. „Jakie to drzewo?”

Uczniowie w czasie zajęć na ścieżce dendrologicznej uczą się rozpoznawać podstawowe gatunki drzew rosnących w Polskich lasach i rozróżniać je na podstawie wielu różnych cech: kształtu i unerwienia liści, wyglądu owoców, koloru i spękania kory, kształtu korony drzewa.

W trakcie lekcji uczniowie zbierają liście do zasuszenia i owoce poznanych gatunków. Wczesna jesień jest dogodną porą na naukę rozpoznawania gatunków drzew ze względu na to, że owoce są już dojrzałe i można zaobserwować, na jaki kolor przebarwiają się liście, co również może być cechą szczególną, jak np. w przypadku dębu czerwonego. Zostaje poruszona kwestia gatunków rodzimych i introdukowanych oraz problem gatunków inwazyjnych.

W lesie uczniowie zapoznają się z podstawowymi gatunkami lasotwórczymi (grab pospolity, dąb szypułkowy, bezszypułkowy i czerwony, klon pospolity, polny i jawor, lipa drobnolistna, buk pospolity, olsza czarna), natomiast w Zaczarowanym Ogrodzie mogą zapoznać się z ich różnymi odmianami ozdobnymi.

4. ZIMA

Zajęcia pt. „Tropy zwierząt”

Ponieważ zima jest okresem spoczynku dla roślin, proponowane zajęcia dotyczą zabawy w tropiciela śladów zwierząt. Uczniowie dowiadują się, w jaki sposób zwierzęta przygotowują się do zimy i próbują ją przetrwać. Strategia życiowa omawianych zwierząt jest różna – niektóre z nich są drapieżnikami, inne to zwierzęta roślinożerne. Zróżnicowanie diety letniej i zimowej zwierząt

roślinożernych, robienie zapasów na zimę czy sen zimowy to również poruszane podczas zajęć kwestie.

W trakcie zajęć uczniowie próbują odnaleźć:

- tropy sarny,
- tropy dzika (porównywanie odcisku ich racic),
- kuźnię dzięcioła,
- wypluwkę ptaka drapieżnego lub sowy,
- obgryzione szyszki (porównywanie szyszki obgryzionej przez dzięcioła z szyszką obgryzioną przez wiewiórkę).

W celu uzgodnienia tematu i terminu zajęć, proszę kontaktować się z p. Agatą Ociepską, która prowadzi wszystkie zajęcia. Kontaktować można się pod numerem telefonu **32-415-44-05** od poniedziałku do piątku (za wyjątkiem dni świątecznych i ustawowo wolnych od pracy) w godzinach **7:00 – 15:00** lub za pomocą adresu mailowego: arboretum.raciborz@interia.pl

Wszystkie zajęcia są nieodpłatne.